

SAAVU KIRKKOPOSTI 1/2023

SISÄLLYS

Julkaisutiedot	1
Pääkirjoitus	2
Luukas 18:31-43	3
Saarna – Tuula Paasivirta	3
Siunaus – Tuula Paasivirta	6
Laskiainen valmistaa paastoon	6
Kirkon verkkosivut: Ekopaasto	7
Kristityllä on vastuu ympäristöstä	8
Kevät keikkuen tulevi - Liisa Lehto SKS	9
Sana sinulle: Raamatulla päähän vai sanoilla sydämeen - Annmari Salmela	10
Siili piikkinen – Tuula Paasivirta	11
Luonto ja terveys	11
Virren tarina - Tauno Väinölä	13
Virsi 54 sanat	14
Sana sinulle: Paastonajan hartaus – Minttu Pekkarinen	14
Lopputoivotukset	15

JULKAISUTIEDOT

Piste- ja äänilehti päätoimittaja Tuula Paasivirta
Podcast äänilehti päätoimittaja Tuomo Burman
Piste ja äänilehden saa nyt myös tilattuna omaan sähköpostiin.
Yhteystiedot: ext-tuula.paasivirta@evl.fi (huomaa etuliite ext)
tuomo.burman@burha.net
Yhteisosoite: saavukirkkoposti.kirkkohallitus@evl.fi
Lukija: Hannele Töllikkö
Julkaisija: Suomen ev.lut. kirkon Kirkkohallitus, KJY
Tämä on lehden 73. vuosikerta

Toimisto ja tilaukset: Arja Kunnala, p. 050 3525 723, sähköposti arja.kunnala@evl.fi,
PL 210, 00131 HELSINKI
Lehti on tilaajilleen maksuton

PÄÄKIRJOITUS

Tuula Paasivirta

Tervehdys kaikille lukijoille Etelä-Suomen koululaisten hiihtoloman keskeltä. Puhdasta valkoista lunta on riittävästi, lapset pääsevät pulkkamäkeen ja muutkin lomanviettäjät hiihtämään.

Vuoden ensimmäinen Saavu kirkkoposti ilmestyy pääsiäispaaston aikana, joten lehdessä kerrotaan kristillisestä paastosta useasta eri näkökulmasta. Toisena teemana on luonto ja ympäristö.

Tässä numerossa ei ole kirjaesittelyä, eikä yleisöpalstakirjoitusta. Sen sijaan esittelen tässä lehdessä Kirkkohallituksen verkkosivullaan julkaiseman palstan Sana sinulle. Sinne ilmestyy sunnuntaisin hartauskirjoitus, joka on lehdistön vapaasti käytettävissä. Olen nähnyt näitä juttuja maakuntalehdissä, ehkä sinäkin olet? Julkaisen nyt tässä lehdessä kaksi helmikuussa 2023 ilmestynyttä Sana sinulle -juttua. Julkaisen myös laskiaissunnuntain saarnani. Lehdessä on myös pari kevennyttä kevästä.

Kirkkohallitus on julkaissut Kirkon ympäristödiplomi käsikirjan 2012. Se on kyseisen kirjan ja samalla kirkon ympäristöjärjestelmän kolmas laitos eli painos. Siinä esitetään kirkon ympäristödiplomin myöntämisen kriteerit ja ohjeistetaan ympäristönäkökohtien huomioon ottamiseen seurakunnan toiminnassa. Tämä käsikirja tarjoaa käytännön työkaluja ja ideoita luomakunnan hyvän ja oikeudenmukaisen kohtelun edistämiseen hautausmailta saarnastuoliin, kirkkoherranvirastosta rippikoululeirille. Käsikirjaan on aiempaa vahvemmin sisällytetty ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tähtäävät toimet kirkon ilmasto-ohjelman mukaisesti. Erityistä huomiota on kiinnitetty myös ympäristökasvatukseen.

Luonto, luonnonsuojelu, ympäristövastuu ovat haastavia, vaikeita asioita. Se sisältää paljon myös ristiriitoja. Toiset meistä tekevät arjen pieniä tekoja ja valintoja ja toiset lähtevät barrikadeille, kaduille. Eri näkökulmia tuo sekin asutko kaupungissa vai maalla ja mihin sukupolveen kuulut. Jo minun nuoruudessani, vuosikymmeniä sitten, puhuttiin siitä kuinka maailmalla on enää lyhyt aika, että maailman kello on jo 23. Tämä oli esillä nimenomaan herätyskristillisissä piireissä. Tällöin ajateltiin kuvainnollisesti tai kellolla osoitettiin, että maailman pelastamisella on kiire.

Luonto- ja ympäristöasioista Kirkkohallituksessa on asiantuntijana Ilkka Sipiläinen. Muita asiantuntijoita tai aiheista kirjoittaneita ovat muun muassa ekoteologit Pauliina Kainulainen ja Panu Pihkala, luontokuvaaja Matti Pihlatie sekä emeritus piispa Wille Riekkinen. Filosofi Elisa Aaltola on ympäristöasioihin perehtynyt filosofi, erityisesti eläinten suojeluun. Luonnollisesti myös poliitikot ottavat kantaa luontoasioihin. Se on heidän tehtävänsä.

Viimeistään Koijärvi -liikkeen toiminnasta alkaen nuoret ovat ottaneet kantaa aikuisten hitaaseen reagointiin luonnonsuojelussa. Tällä hetkellä näkösilällä on muun muassa Elokapina -liike. Tässä lehdessä on Metsähallituksen luonto ja terveystieteen lopussa tietoa esteettömistä luontoreiteistä.

Hyvää kevättä toivottaa Tuula Paasivirta

EVANKELIUMISTA LUUKKAAN MUKAAN, LUVUSTA 18

Tämä evankeliumiteksti Luukas luku 18 on tämän lehden seuraavan jutun eli laskiaissunnuntain saarnan evankeliumitekstinä ja kyseessä on poikkeavasti ensimmäinen vuosikerta.

”Jeesus kutsui kaksitoista opetuslastaan luokseen ja sanoi heille: ”Me menemme nyt Jerusalemiin. Siellä käy toteen kaikki se, mitä profeetat ovat Ihmisen Pojasta kirjoittaneet.

Hänet annetaan pakanoiden käsiin, häntä pilkataan ja häpäistään ja hänen päälleen syljetään, ja he ruoskivat häntä ja tappavat hänet.

Mutta kolmantena päivänä hän nousee kuolleista.” Opetuslapset eivät ymmärtäneet Jeesuksen sanoista mitään. Asia pysyi heiltä salassa, eivätkä he käsittäneet, mitä Jeesus tarkoitti.

Kun Jeesus lähestyi Jerikoa, tien vieressä istui sokea mies kerjäämässä. Kuullessaan, että tiellä kulki paljon väkeä, mies kysyi, mitä oli tekeillä. Hänelle kerrottiin, että Jeesus Nasaretilainen oli menossa siitä ohi.

Silloin hän huusi: ”Jeesus, Daavidin Poika, armahda minua!” Etumaisina kulkevat käskivät hänen olla hiljaa, mutta hän vain huusi entistä kovemmin: ”Daavidin Poika, armahda minua!” Jeesus pysähtyi ja käski tuoda hänet luokseen. Mies tuli, ja Jeesus kysyi häneltä: ”Mitä haluat minun tekevän sinulle?” Mies vastasi: ”Herra, anna minulle näköni.” Silloin Jeesus sanoi hänelle: ”Saat näkösi. Uskosi on parantanut sinut.” Siinä samassa mies sai näkönsä, ja hän lähti seuraamaan Jeesusta ylistäen Jumalaa.

Ja kaikki, jotka näkivät tämän, kiittivät ja ylistivät Jumalaa.

SAARNA

Tuula Paasivirta

19.2.2023 Huomio saarnan pohjalla ensimmäisen vuosikerran teksti Luukas 18

Tämän sunnuntain suomenkielinen nimi tulee paastoon laskeutumisesta, laskiainen. Monet viettävät erilaista paastoa, kuka isompaa kuka pienempää. Kirkollinen teema tälle sunnuntaille on rakkauden uhritie, joka viittaa Jeesuksen matkaan kohti Jerusalemiä ja pääsiäisen tapahtumia.

Jeesuksen julkinen toiminta saavuttaa käännekohtansa ihan muutaman viikon sisällä. Vaellus Jerusalemiin, kohti kärsimystä ja kuolemaa, alkaa. Mutta juuri tällä tiellä kohti pääsiäistä ja kristinuskon keskusta Ihmisen Pojan eli Jeesuksen merkitys täällä maailmassa kirkastetaan, selkeytetään.

Jumalallinen rakkaus voittaa elämän ja tämän maailman melskeen, kun Jeesus kohtaa kuolemansa ja ylösnousemuksessa toteuttaa suuren rakkauden meitä ihmisiä kohtaan. Tarvitsemme silmiemme avautumista, jotta näkisimme, miten Jeesus kärsii meidän puolestamme ja koko maailman puolesta. Vapahtaja kysyy myös meiltä jokaiselta tahtoamme ja haluamme Jeesuksen seuraamisessa.

Vuosi sitten laskiaisena 2022 arkkipiispa Tapio Luoma julkaisi seuraavan rukouksen, johon ainakin minun on helppo yhtyä:

”Jeesus, sinä olet köyhien, sairaiden ja heikkojen ystävä.
Sinä käännyt niidenkin puoleen, joista muut eivät välitä.
Me tukimme helposti korvamme toisten ihmisten hädältä.

Kiitos, että sinä kuulet sen.
Sinä näet ulkokuoren läpi sydämeen asti.
Sinä avasit sokean silmät.
Avaa meidänkin silmämme näkemään
jokaisessa ihmisessä Jumalan kuva, hänen kätensä jälki.
Kiitos, että kuulet meitä.”

Me olemme helposti sokeita elämässä eri asioille. Jeesus, matkalla kohti pääsiäistä kysyy sokealta mieheltä, mutta myös meiltä: Mitä haluat minun tekevän sinulle?” Tämä on hieman yllättävä kysymys, jos otamme huomioon, kuka sen esittää. Jeesus, joka jo tietää, mitä kukin ihminen tahtoo kysyä sokealta mieheltä: ”Mitä haluat minun tekevän sinulle?”

Eikö sen pitänyt olla ilmeistä, mitä mies toivoi? Kyllähän Jeesus tiesi, mutta tahtoi kuulla miehen vastauksen, rakkaudesta ihmiseen.

Luin äsken tässä jumalanpalveluksessa toisena lukukappaleena (1 Kor 13) korinttolaiskirjettä. Tämän tekstin luen usein vihkimisissä: ”Vaikka minä puhuisin ihmisten ja enkelien kielillä mutta minulta puuttuisi rakkaus, olisin vain kumiseva vaski tai helisevä symbaali. Vaikka minulla olisi profetoimisen lahja, vaikka tuntisin kaikki salaisuudet ja kaiken tiedon ja vaikka minulla olisi kaikki usko, niin että voisin siirtää vuoria, mutta minulta puuttuisi rakkaus, en olisi mitään. Vaikka jakaisin kaiken omaisuuteni nälkää näkeville ja vaikka antaisin polttaa itseni tulella mutta minulta puuttuisi rakkaus, en sillä mitään voittaisi.”

Tässä tutussa tekstissä kristillisen elämän rakennuspuut, pilarit ja hengen arvokkaimmat lahjat asetetaan oikeaan arvojärjestykseen. On kyse rakkaudesta, joka ei etsi omaansa, vaan suuntautuu lähimmäiseen ja haluaa tuottaa hänelle hyvää. Rakkauteen kuuluu, että sitä ei osoiteta ylhäältä alas. Siksi Jumalankin oli tultava Jeesuksessa maan päälle, ja siksi Jeesuksen piti luopua taivaallisesta kunniastaan ja vallastaan ja tulla ihmiseksi. Samasta syystä Jeesus ei lähtenyt oikopäätä parantamaan tapaamaansa sokeata miestä, vaan kysyi: Mitä haluat minun tekevän sinulle?

Me saatamme usein ajatella, että tiedämme tarkalleen mitä toinen ihminen tarvitsee. Touhuamme ja järjestämme asioita toiselle, kysymättä ensin mitä hän itse oikeastaan toivoo meidän tekevän. Luulemme tietävämme, mitä toisen elämässä on vialla, ja olemme valmiit tarjoamaan hänelle ratkaisumme. Kuitenkin vaikkapa vanhuksesta tai vammaisesta voi tuntua loukkaavalta, jos heidän ylitseen päätetään, mitä he tarvitsevat.

Jos tämä sinusta kuulostaa tutulta, sinun on hyvä muistuttaa mieleesi Jeesuksen kysymys: Mitä haluat minun tekevän sinulle? Tästä kysymyksestä todellinen kohtaaminen voi alkaa.

Kun Jeesus kohtaa sokean miehen, on hän matkalla Jerusalemiin. Hänen uhritiensä on samalla Jumalan rakkauden uhritie, joka on Laskiaissunnuntain teema. Paaston aikana seuraamme kirkkovuoden teksteissä Jeesuksen tietä yksinäisyyteen, kokemaansa petokseen ja häpeälliseen kuolemaan ristillä, kansan pilkatessa häntä.

Jeesus kulkee kärsimystiensä auttaakseen meitä ihmisiä; näyttääkseen että hän sekä kirjaimellisesti että kuvaannollisesti haluaa avata silmämme, jotta voimme suhtautua tulevaan luottamuksella, ei pelolla.

Jeesuksen kärsimystien keskiössä ovat sanat ”sinulle” ja ”minulle”. Jeesus on Jumalan lihaksi tullut rakkaus, ja hän näyttää näin ollen sanoillaan ja teoillaan kuinka Jumalan rakkaus vaikuttaa: lähelle, viereen tullen, rakentavasti, anteeksiantavasti, vapauttavasti, inspiroivasti.

Kyseessä ei ole mikään helppo voitonmarssi, päinvastoin, Jeesus itsekin horjuu tiellä monta kertaa. Mutta tie vie Getsemanen ja Golgatan kautta avoimeen hautaan ja lopuksi riemulliseen ylönousemukseen.

Jeesus tuli ihmiseksi, jotta Jumalan rakkaus ihmistä kohtaan toteutuisi ja jopa väärinkäytösten ja väkivallan kestämistä. Ihmisen elämässä kuitenkin on, niin, että valmius uhrauksiin tulee olla vapaaehtoinen ja molemminpuolinen.

ihmisten välillä tavoitteena tulisi olla rakkauden ja huolenpidon jakaminen niin, että tarpeen mukaan saamme vaihtaa rooleja keskenämme. Tällä tarkoitan vuorotellen tapahtuvaa, kumpikin saa kokea välittämistä ja rakkautta ja olla antaja ja saaja.

Poikkeuksen tästä muodostavat tietenkin tapaukset, jossa pieni lapsi tai sairas lähimmäinen tarvitsee hoivaamme, mutta silloinkin voimme toivon mukaan aavistaa, että annamme eteenpäin siitä rakkaudesta, minkä elämämme aikana olemme itse saaneet ottaa vastaan.

Tässä tuleekin tärkeä asia, jos sinä et ole kokenut rakkautta, sitä on vaikea antaa eteenpäin. Ja niin on meidän monen kohdalla tässä kirkkosalissa tänään, emme ole kokeneet rakkautta, joten sitä on vaikea välittää eteenpäin. Tästä on lyhyt askel Jeesuksen keskeiseen ohjeeseen, kultaiseen sääntöön: ”Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te se heille. Tässä on laki ja profetat.”

Rakkaudessa tarvitaan mielikuvitusta ja empatiaa, jotta me voisimme ymmärtää, mitä lähimmäisemme tarvitsee. Mutta rakkaudessa tarvitaan myös avointa ja luottamuksellista keskustelua, josta Jeesus antaa meille esimerkin päivän tekstissä: Mitä haluat minun tekevän puolestasi?

Luterilaisen kirkkomme oppi-isän Martti Lutherin mukaan kultainen sääntö ei ole vain eettinen ohjenuora, vaan myös kuvaus Jumalan tavasta toimia. Jumala asettuu meidän asemaamme, ymmärtääkseen, mitä me tarvitsemme. Jeesus eläytyy myös toisten ihmisten tilanteeseen, ja tämän hän tekee niin syvässä merkityksessä, että hän samaistuu vankiin, nälkäiseen, sairaaseen, pakolaiseen.

Kaikki, mitä olette tehneet yhdelle näistä, sen olette tehneet minulle, hän sanoo vertauksessa viimeisestä tuomiosta. Tämä teksti saattaa herättää ahdistusta, kun mietimme, kuinka vähän me teemme hädässä olevien auttamiseksi.

Mutta kun pysymme Jumalan rakkaudessa, kysymys ei enää ole siitä, mitä me teemme tai jätämme tekemättä, vaan siitä, mitä Jumala voi tehdä meidän kauttamme. Evankelista Johannes kirjoittaa: ”Jumala on rakkaus. Se, joka pysyy rakkaudessa, pysyy Jumalassa, ja Jumala pysyy hänessä.”

SIUNAUS

Tuula Paasivirta

Käsi nousee siunaukseen,
”Herra Sinua siunatkoon ja varjelkoon...”
Parasta mitä voi kuulla,
parasta mitä voi tarjota:
Herra Sinua siunatkoon
nyt ja aina.

Siunatessa on mukana,
jossain hyvin ikuisessa ja
syvässä.
Siinä liikuttuu itsekin,
vaikka toimii vain Jumalan
välikapaleena.

Siunaus kuuluu meille kaikille,
sylvävasta vaariin.
Suuri on rakkaus Herran,
hän antaa Sulle ja mulle
rakkautensa.
Ei torju
hän meitä,
vaan kutsuu luokseen.

Runo ilmestynyt aiemmin kirjassa Elämää vuodenkierrossa (2006)

LASKIAINEN VALMISTAA PAASTOON, JOKA ALKAA TUHKAKESKIVIKKONA

Kooste Tuula Paasivirta

Laskiaista vietetään paastonajan alkaessa. Laskiaisen juhlapäiviä ovat laskiaissunnuntai ja sen jälkeen vietettävä laskiaistiistai.

Laskiaissunnuntaina luettavat raamatuntekstit kertovat siitä, miten Jeesus alkaa kulkea kohti Jerusalemiä, missä hänet vangitaan ja tuomitaan kuolemaan.

Laskiaistiistaina monessa kulttuurissa vietetään karnevaalia. Suomessa laskiaistiistain perinteisiä ruokia ovat hernekeitto ja laskiaispullat. Ennen paaston aloittamista on tapana syödä tavallista tuhdimmin. Laskiaistiistaina Suomessa on tavattu mennä myös pulkkamäkeen. Se on kotimainen vastine karnevaaleille.

Laskiainen-nimen alkuperä on epävarma. Monet kielentutkijat kannattavat tulkintaa, jonka mukaan sana juontuu laskea-verbistä; laskiaisesta alkaa paastopäivien laskeminen. Toinen suosittu selitys on ollut, että laskiaisena "laskeudutaan" paastoon.

Tuhkakeskiviikko on ensimmäinen paastopäivä

Laskiaissunnuntaita seuraavana keskiviikkona vietetään tuhkakeskiviikkoa, josta alkava paastonaika kestää pääsiäissunnuntaihin. Tuhkakeskiviikko on saanut nimensä siitä, että Raamatussa säkkiin pukeutuminen ja tuhkan ripotteleminen pään päälle ovat eräs vertauskuva katumukselle ja parannukselle.

Tuhkakeskiviikkona monissa seurakunnissa vietetään illalla messu tai sanajumalanpalvelus. Viime vuosina on yleistynyt tapa, jossa seurakuntalainen voi ottaa vastaan otsaansa tuhkamerkin katumuksen ilmauksena.

Paastonaika kestää 40 päivää

Tuhkakeskiviikosta lähtee paaston aika ja sen laskeminen. Tänä vuonna se oli 22.2.2023. Se on läntisen kristikunnan kirkkovuodessa juhla, joka aloittaa pääsiäistä edeltävän 40 päivää kestävä paastonajan pääsiäislauantaihin 8.4. saakka.

Jos lasket nuo päivät tarkkaan, niin huomaat, että tuhkakeskiviikon ja pääsiäislauantain väliin jää, nämä päivät mukaan luettuina, 46 päivää. Paastopäivien lukumääräksi tulee kuitenkin 40, koska sunnuntait eivät ole paastopäiviä.

Paastonajalla on useita sisältöjä. Ortodoksisissa ja katolisissa kirkoissa on tapana pidättäytyä lihan syömisestä laskiaisesta ja pääsiäisen välillä. Myös luterilaiseen perinteeseen kuuluu paasto, mutta se ei välttämättä tarkoita tietystä ruoasta pidättäytymistä. Sosiaalista mediaa seuratessa näyttää, että vaikkapa suklaasta ja kahvista paastoaminen on aika yleistä.

Paaston aikana ihmistä kutsutaan tutkimaan Jumalan pyhyyttä ja rakkautta, joka näkyy Kristuksen kärsimyksessä ja kuolemassa. Paastoon liittyy katumus: ihminen katuu syntejään ja kiintymistään tähän maailmaan. Paastonaika kutsuu ihmistä etsimään uutta, kasvamaan vastuullisempaan elämäntapaan ja luopumaan omastaan hädänalaisten hyväksi.

KIRKON VERKOSIVUT TUTUKSI: EKOPAASTO

Koonnut Tuula Paasivirta

Kirkon verkkosivuilta löytyy monia kiinnostavia tekstejä. Tällä kertaa esittelen Ekopaasto asiaa.

Ekopaasto 2023 – arjen tekoja ja toivon sanoja

Vuoden 2023 Ekopaastoa vietetään 22.2. – 8.4.2023. Valtakunnallisessa kampanjassa innostetaan suomalaisia liittymään pääsiäispaastoon, rohkaistaan kohtuuteen ja haastetaan vahvistamaan omaa luontosuhdetta, niin että voimme osaltamme olla mukana hillitsemässä ilmastonmuutosta

ja lievittämässä ilmastoahdistusta.

Vuoden 2023 kampanjan teemana on ”Arjen tekoja, toivon sanoja.” Tänä vuonna kampanjassa korostetaan toivon merkitystä ja yhteisöllisyyttä. Kampanjan aikana vinkataan, minkälaisia valintoja voi tehdä maapallon kannalta kestävämmän elämän puolesta. Vuoden 2023 kampanjassa vinkataan myös tapoja, jolla voi säästää energiaa, ja Ekopaasto on mukana Astetta alemmas -kampanjassa.

Vinkkien jakamisen lisäksi kampanjan kasvoiksi on pyydetty ihmisiä, joilta odotetaan toivon sitaatteja ja toivoa nostattavia tarinoita. Syyllistämisen sijaan kampanjan ideana on rohkaista kunkin meistä tekemään se, mikä itselle on mahdollista suhteessa luontoon. Kampanjaan sisällytetään myös haaste, johon on helppo liittyä mukaan.

Ekopaasto on esillä myös sosiaalisessa mediassa: facebook, twitter ja instagram. Liity mukaan Ekopaastoon ja seuraa Ekopaastoa somessa tunnisteella #ekopaasto.

Jos haluat on mahdollista osallistua seitsemän viikon muutoshaasteeseen! Tällä tarkoitetaan, että tarkkailet omia kulutustottumuksiasi ja arjen käytäntöjäsi. Itse yritän muistaa sulkea vaikkapa teeveestä herätevalon, samoin lukutelevisioista. Muutoinkin televisioita ei kannata pitää päällä, jos sitä ei katsele tai kuuntele. En ole kasvissyöjä sanan varsinaisessa merkityksessä, mutta pidän kasvisruokapäiviä entistä enemmän vähentääkseni hiilijalanjälkeäni.

Mikä Ekopaasto?

Ekopaasto pähkinänkuoressa:

Ekopaasto on toisenlaisen elämän kokeilua. Ekopaasto kulkee ”pikkuserkkuna” kristillisen paastoperinteen rinnalla, eikä siis mitenkään korvaa paastoperinnettä. Sen sijaan se tuo paastoon oman, ajankohtaisen lisänsä. Ekopaasto rohkaisee kohtuuteen ja kutsuu vahvistamaan luontosuhdetta. Ekopaasto liittyy sellaisiin elämäntavan muutoksiin, hiljentämiseen ja kohtuullistamiseen, jotka voivat osaltaan hillitä ilmastonmuutosta. Ekopaaston aikana meistä jokainen voi kokeilla oman arkensa muuttamista seitsemän viikon ajan.

Ekopaastoa vietettiin ensimmäisen kerran vuonna 2012. Tänä keväänä erityisesti Marttaliitto ry on pitänyt esillä Ekopaastoa.

KRISTITYLLÄ ON VASTUU YMPÄRISTÖSTÄ

Kirkon ympäristötyön lyhyt esittely

Koonnut Tuula Paasivirta

Ihminen on osa luontoa. Ihminen on Jumalalle vastuussa siitä, miten hän luontoa kohtelee. Kristilliseen uskoon kuuluu yksinkertainen elämäntapa ja kohtuus. Parhaimmillaan kristinusko on vastavoima kulutuskulttuurille.

Kirkon energia- ja ilmastostrategian tavoitteena on hiilineutraali kirkko vuoteen 2030 mennessä. Kirkko huomioi toimintansa kehittämisessä ympäristölle ja ilmastolle koituvat seuraukset. Kirkon ympäristödiplomi on seurakunnille mahdollisuus suunnitella toimintaansa mahdollisimman ympäristöystävälliseksi. Diplomiin liittyvässä arvioinnissa käydään läpi muun muassa jätehuolto, kiinteistöt, hautausmaat, metsänhoito ja ympäristökasvatus.

Vihreät riparit korostavat opetuksessa ja käytännön toteutuksessa ympäristöystävällisyyttä. Ekopaasto-kampanjaan osallistumalla voi pohtia omia kulutustottumuksiaan. Kampanja järjestetään vuosittain paastonaikana, ennen pääsiäistä. (Lehden edellinen juttu käsitteli Ekopaastoa).

Kirkon Ilmasto-ohjelman periaatteet ovat kiitollisuus, kunnioitus ja kohtuus

Kristillisen käsityksen mukaan ihmisen tehtävä on viljellä ja erityisesti varjella luomakuntaa. Luomakunta on osa Jumalan luomistyötä ja siten pyhä.

Kirkko on laatinut Ilmasto-ohjelman, joka antaa teologisia lähtökohtia ja käytännön suosituksia ilmastotalkoisiin. Ilmasto-ohjelman keskeisiä lähtökohtia ovat kiitollisuus, kunnioitus ja kohtuus. Ohjelman mukaan kristinusko on vastavoima kulutuskulttuurille, ja kirkon tulee arvioida oman toimintansa ilmastovaikutuksia.

KEVÄT KEIKKUEN TULEVI

Muokannut ja lyhentänyt Tuula Paasivirta

Alun perin kirjoittanut Liisa Lehto ja julkaistu 2017 Suomalaisen kirjallisuuden seuran verkkosivulla.

Saate: Sanonnan ”Kevät keikkuen tulevi” alkuperää on selvitetty useissa lähteissä alkuperästä keveästi ja vähemmän keveästi. Tässä yksi aiheeseen liittynyt kirjoitus lyhennettynä.

Juttu alkaa

Vanhan agraaritalouden aikaan kevät oli vielä odotetumpi ja toivotumpi kuin nykyään maan ja vesien avautuessa – elanto kun oli otettava maan ja metsän antimista. Lehmät lypsivät pääsääntöisesti vain kesäaikaan. Hartaasti odotettiin – vallankin naisväki ja paimenet – pitkän, rehuvarastoja kysyvän eli kuluttavan karjan talviruokintakauden loppumista ja karjan uloslaskua.

Karjan uloslaskupäivät vaihtelivat eri puolilla maata, mutta tärkeimpiä niistä olivat kuitenkin *Yrjön eli Jyrkin päivä 23.4., Vappu 1.5. ja Ristin päivä 3.5.* Ulospääsypäivään vaikuttivat sääolot sekä uskomukset ja perinteiset tavat. Vaikka maa olisi ollut vielä jäässä ja pälvellinen, karja kuitenkin tuotiin edes hetkeksi jaloittelemaan ja ajettiin sitten takaisin navettaan odottamaan otollisempia päiviä.

”Kevät keikkuen tulevi” on vanha sanonta, jonka moni muistaa, mutta ei juurikaan sen loppuosaa ”suvi suuta vääristellen”. Sekä karja että ihmiset saattoivat olla niin vaillinaisen ravinnon heikentämiä, että kulkivatkin ”keikkuen”.

Vaikka me kaikki ”odotamme kuin lehmä kesää”, ei nykyihminen lehmien tai muun karjan kanssa juurikaan pääse tekemisiin. Miina Äkkijyrkän vasikat tanssivat vain kankaissa tai Heli Laaksonen runoilee haluavansa olla ”lehm koivu al”, jonka ei tarvitse oppia enää yhtäkään ”pin-kooria”. Viikin opetus- ja tutkimustilalla Helsingissä lehmien kirjaamista laitumelle pääsi ainakin ennen koronavuosia kaupunkilainenkin ihastelemaan.

RAAMATULLA PÄÄHÄN VAI SANOILLA SYDÄMEEN

Koonnut Tuula Paasivirta

Poimittu Kirkkohallituksen sivustolta Sana sinulle. Tämä palsta on lehdistön vapaasti käytettävissä, esimerkiksi monissa paikallislehdissä ilmestyy näitä hartauskirjoituksia.

Kirjoittanut Annmari Salmela.

Kirjoittaja on Helsingin Kallion seurakunnan vs. viestintäpäällikkö ja kirkon tekemän auttamistyön, diakonian, vankkumaton ihailija. Viime vuonna häntä haastateltiin Saavu kirkkoposti lehteen, kun hän vielä työskenteli seurakuntavaalien vaaliorganisaatiossa.

2. sunnuntai ennen paastonaikaa

Johannes 4:31-38: ”Sillä välin opetuslapset sanoivat Jeesukselle: Rabbi, tule syömään. Mutta hän sanoi heille: Minulla on ruokaa, josta te ette tiedä. Opetuslapset kummastelivat keskenään: Onko joku tuonut hänelle syötävää?

Mutta Jeesus jatkoi: Minun ruokani on se, että täytän lähettäjäni tahdon ja vien hänen työnsä päätökseen. Te sanotte: ’Neljä kuuta kylvöstä korjuuseen.’ Minä sanon: Katsokaa tuonne! Vainio on jo vaalennut, vilja on kypsä korjattavaksi.

Sadonkorjaaja saa palkkansa jo nyt, hän kokoaa satoa iankaikkiseen elämään, ja kylväjä saa iloita yhdessä korjaajan kanssa.

Tässä pitää paikkansa sanonta: ’Toinen kylvää, toinen korjaa.’ Minä olen lähettänyt teidät korjaamaan satoa, josta ette ole nähneet vaivaa. Toiset ovat tehneet työn, mutta te pääsette korjaamaan heidän vaivannäkönsä hedelmät.”

Kun somen keskustelussa käsitellään mitä tahansa kirkkoon liittyvää asiaa, viimeistään viides kommentoija vastaa pelkällä raamatunlauseella. Se voi liittyä aiheeseen, mutta yleisemmin sitä käytetään tukahduttamaan keskustelu. Lause saatetaan myös kirjoittaa kokonaan isoin kirjaimin, jotta kommentin lukija varmasti ymmärtää, että nyt on kysymys ”Totuudesta”.

Lukija ei ymmärrä. Raamatusta otetuilla pätkillä, raamatunjakeilla, huutelu on sitä samaa ”Raamatulla päähän lyömistä”, mikä ennen jäi näkymättömämmäksi. Vaan ei vaikutusetta.

Jos Raamatun lauseilla on haavoitettu kysyjää tavalla tai toisella, luottamuksen palauttaminen on pitkä prosessi. Siksi sillä on väliä, miten me toisemme kohtaamme.

Kun ihminen haluaa tietää, kyseenalaistaa tai avata keskustelun, silloin kristityn keskustelukumppanin tulisi asettua samalle tasolle: kysyä, kuunnella ja kuulla. Ei antaa valmiita vastauksia, eikä varsinkaan raamatunlauseita heitellen.

Jakeilla vastaaminen ei tuota toivottua lopputulosta. Jos joku haluaa tietää kasvusta, hänelle voidaan näyttää yhden siemenen ihme. Ei ole mitään järkeä näyttää koko peltoa ja kertoa miten hommat siellä eri vuosina hoidetaan monenlaisten satojen saamiseksi.

Meidät on kutsuttu puhumaan kirkosta ja kristinuskosta itsenämme. Sellaisina kuin olemme. Kun antaudumme keskusteluun ilman etukäteen valittuja esteitä, pääsemme pidemmälle. Se miten pitkälle päästään, riippuu aina molemmista keskustelijoista.

Vaan päivän matkan kerrallaan se – innostunut, avoin ja vastaanottava keskustelu – kotiin täältä vie, sanotaan jo virressäkin.

SIILI PIIKKINEN

Tuula Paasivirta

Kokevi kokemuksen hienon ja
arvaamattoman, siili tässä maailmassa!
Sami siili kurkkii, noustako pitäisi?
Ei vielä, sillä kylmä on.
Kevätpäivän tasaus muka!

Lunta untako nään, mä vielä unten mailla?
Kesäaurinkoa odotan.
Silloin navettapolulle riennän, siis juoksen
kovaa, vaikka muiden mielestä matelen.
Ammu Omppu maitoa mulle tuo!
Ihanan lämmintä, siis kesä tullut on.

Pyllähdän mä heinikkoon.
Vaan eihän isännän
niittokone mua tavoita?
Elää mä tahdon vielä. Hieno kesä edessä.
Piikit näytän, jos usko et mua,
sä kulkija pellonlaidan.
(Huomio Runossa Ammu on murrekana ja hellittely sana lehmälle)

Runo ilmestynyt aiemmin kirjassa Elämää vuodenkierrossa (2006)

LUONTO JA TERVEYS

Kooste ja muokkaus Tuula Paasivirta. Lähde: Metsähallitus

Luonto on monipuolinen terveyden ja hyvinvoinnin lähde. Valtion maat ja vesistöt tarjoavat elämyksiä kaiken ikäisille kautta maan. Metsähallitus kumppaneineen edistää luonnossa liikkumisen hyvinvointivaikutuksia ja tarjoaa hyviä palveluja kuten reittejä, taukopaikkoja, opasteita, karttoja ja tietoa Suomen upeimmista luontokohteista. Luonto vaikuttaa myönteisesti terveyteen ja hyvinvointiin tutkitusti monin tavoin.

Fyysinen aktiivisuus lisääntyy luonnossa

Luonto houkuttelee liikkumaan. Liikomme luonnossa huomaamattamme reippaammin kuin sisätiloissa, vaikka liikunta tuntuu kevyemmältä. Luonto elvyttää ja auttaa palautumaan stressistä: Keskittymiskyky paranee, ja syke ja verenpaine voivat madaltua.

Sosiaalinen hyvinvointi

Luonnossa liikkuminen edistää sosiaalista hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä: Suhtaudumme myönteisemmin muihin ihmisiin, ja mielialamme kohenee hyvin nopeasti.

Lyhytkin luontoilu vaikuttaa. Viidessä minuutissa luonnon helmassa mieliala kohenee, ja 15–20 minuutissa elinvoimaisuus lisääntyy ja verenpaine laskee. On myös arvioitu, että jos viettää kaupungin viheralueilla vähintään viisi tuntia kuukaudessa tai vierailee kaksi, kolme kertaa kuukaudessa kaupungin ulkopuolisilla luontokohteilla, henkinen hyvinvointi paranee merkittävästi.

Luontoliikunta on hyvä ratkaisu kansanterveyden ongelmiin, joita ovat esimerkiksi liikunnan vähentyminen, istuva elämäntapa ja lihavuuden yleistyminen sekä näihin kytkeytyvät riskit sairastua sydän- ja verisuonitauteihin, mielenterveyshäiriöihin sekä tyyppin 2 diabetekseen.

Luontoliikunta kohentaa kansanterveyttä tasa-arvoisesti

Kansallispuistot ja muut luontokohteet sekä monikäyttömetsät ovat edullinen liikuntapaikka. Reittejä riittää tuhansien kilometrien verran, ja osa niistä sopii myös pyörätuolin tai lastenvaunujen kanssa kuljettaviksi. Luonnossa voi liikkua myös vaikka kiipeillen, pyöräillen, meloen tai suksilla tai lähteä kalaan tai metsästämään. Metsähallituksen verkkopalvelut ja luontokeskusten henkilökunta auttavat retken suunnittelussa.

Metsähallitus on vastuutahona tai kumppanina myös useissa luonnon hyvinvointivaikutuksiin liittyvissä hankkeissa kansallispuistoissa ja niiden lähialueilla.

Kalastuksen ja metsästyksen terveyshyötyjä

Sekä metsästäjät että kalastajat kokevat fyysisen ja psyykkisen vointinsa kasvavan luonnossa, ja myös sosiaalinen hyvinvointi kohenee.

Valtion maat tarjoavat erämahdollisuuksia niillekin, joilla ei muuten olisi mahdollisuutta esimerkiksi metsästä. Lupametsästyksen ja -kalastuksen lisäksi valtion mailla harrastetaan eränkäyntiä yleis- ja erityisoikeuksin. Esimerkiksi pohjoisessa Suomessa paikallisilla on vapaa metsästysoikeus kotikuntansa valtion alueilla.

Hyvinvoiva luonto, hyvinvoiva ihminen-toimintaohjelma

”Hyvinvoiva luonto, hyvinvoiva ihminen” on vuoteen 2025 ulottuva terveyden edistämisen ohjelma, jolla Metsähallituksen Luontopalvelut ja Eräpalvelut yhteistyössä kumppaneiden kanssa kannustavat ihmisiä lähtemään rohkeasti luontoon – niin lähiluontoon kuin kansallispuistoihin. Päämääränä on, että suomalaisten terveys ja hyvinvointi kohenevat monimuotoisen luonnon keskellä.

Esteettömät retkikohteet

Metsähallituksessa on huomioitu vasta viime vuosina retkikohteiden esteettömyysvaatimukset. Tämän vuoden alussa on kuitenkin julkaistu monimuotoisuus-, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus-suunnitelma vuosille 2023–2026, johon on muun muassa kirjattu, että edistetään luonnon virkistyskäytön ja matkailun palvelujen yhdenvertaisuutta.

Metsähallitus ylläpitää kymmeniä esteettömiä ja helppokulkuisia retkikohteita, jotka soveltuvat myös apuvälineillä liikkuville tai helppoja reittejä hakeville. Sairauksien, vammojen, pienten lasten kanssa liikkumisen tai esimerkiksi ikääntymisen mukanaan tuomien haasteiden ei tarvitse olla este luonnossa liikkumiselle ja ainutlaatuisille elämyksille.

Esteettömien kohteiden ja reittien kohdesivut löytyvät retkikohdehausta valitsemalla sivulta <https://www.luontoon.fi/retkikohteet> ja sieltä retkikohteen ominaisuudet - Esteettömät kohteet.

Ennen luontoon lähtöä kannattaa tutustua huolellisesti kohdehaussa kartalle aukeavien luontokohteiden ennakkotietoon ja kysyä tarvittaessa lisätietoa asiakaspalvelusta. Pelkkä esteettömän tai vaativan esteettömän luontoreitin merkki ei takaa, että reitti soveltuu kaikille. Myös Suomen vaihtelevat sääolosuhteet vaikuttavat reitin esteettömyyteen.

lähde: <https://www.luontoon.fi/esteeton>

VIRREN TARINA

Tauno Väinölä

54 Käykäämme nyt Jerusalemiin- Se, vi går upp till Jerusalem

Ruotsalaisen runoilijapapin Paul Nilssonin (1866-1951) paastonajan avausvirren alku on suoraan Raamatusta: Se, vi går upp till Jerusalem. Edellisessä raamatunsuomennoksessa sanat kuuluivatkin: "Katso, me menemme ylös Jerusalemiin." Nykyisen mukaan luemme: "Me menemme nyt Jerusalemiin." Meidän virsikirjassamme Nilssonin virsi puolestaan alkaa: Käykäämme nyt Jerusalemiin.

Kyse on laskiaissunnuntain evankeliumitekstin alusta (Luuk. 18:31).

Virsi häivyttää ajallisen välimatkan: se tuo Jeesuksen kärsimyshistorian tapahtumat nykyaikaan tai vie meidät hänen aikalaisikseen, miten vain. Virsi johdattaa seuraamaan Jeesusta hänen kärsimystiellään.

Kaikki säkeistöt alkavat samoin sanoin: "Käykäämme nyt Jerusalemiin" – tosin suomennoksessa ei ihan niin (kun siitä puuttuu sana "ylös"), sillä sen viimeisessä säkeistössä "nyt"-sanon tilalla on "siis". Siinä säkeistössä Jerusalem tarkoittaakin ylhäistä eli taivaallista Jerusalemia (Ilm. 21).

Yksi ilmaisu ansaitsee vielä huomiota: kuka "sen katkeran kalkin joisi". Urheiluselostajien kuulee joskus sanovan, että voittaja "juottaa katkeraa kalkkia" hävinneelle – ikään kuin tämä kalkki olisi jotain kamalaa juotavaa. Mutta sana "kalkki" tarkoittaa maljaa; sen synonyymi on myös pokaali (engl. cup). Maljaa merkitsevä kalkki on vanhaa raamatunkieltä, mutta suomalaisesta Raamatusta

se jäi pois jo 1930-luvulla. Silloin se kuitenkin ilmaantui virsikirjaan (ks. 362:10), ja nyt se esiintyy siis jo kahdessa virressä. Ja ehtoolliskalkista kyllä kuulee yhä puhuttavan.

Anna-Maija Raittilan suomennos ei ehkä tavoita samaa harrasta yksinkertaisuutta, joka huokuu Nilssonin ruotsinkielisestä virrestä. Yhteinen molemmille on kuitenkin suloinen pohjoismainen kansansävelmä. – Virren ensimmäinen suomennos (Pauli Vaalas) ilmestyi kokoelmassa Hengellisiä lauluja ja virsiä 1951.

Paul Nilsson oli nuoresta pitäen kiinnostunut virsistä ja virsien kirjoittamisesta. Hänen ensimmäinen virsivihkonsa ilmestyi 1895, ja myöhemmin hän julkaisi paitsi ehdotuksen virsikirjan lisäykseksi myös oman ehdotuksensa korjatuksi virsikirjaksi. Ruotsin nykyisessä virsikirjassa Paul Nilssonin virsiä on seitsemän ja oman kirkkomme ruotsalaisessa virsikirjassa kahdeksan.

Virsi 54 sanat

1.

Käykäämme nyt Jerusalemiin
ja yhdessä paastotkaamme
ja Jeesusta kärsimystiellänsä
nyt nöyrästi seuratkaamme.

2.

Käykäämme nyt Jerusalemiin.
Vaan yössä ken kestää voisi
ja Jumalan tahtoa kuunnellen
sen katkeran kalkin joisi?

3.

Käykäämme nyt Jerusalemiin,
kun henkensä Kristus antaa.
Hän, Karitsa, kaikkien puolesta
saa tuomion yksin kantaa.

4.

Käykäämme siis Jerusalemiin,
on ikuinen kirkkaus siellä.
Ja luoksensa kerran hän kokoaa
ne, jotka hän tunsi tiellä.

SANA SINULLE-PAASTONAJAN HARTAUS

Tämä hartaus on julkaistu 19.2.2023 paastonaikaa edeltävänä Sunnuntaina Sana- sinulle palstalla

Kirjoittanut Minttu Pekkarinen. Kirjoittaja on kajaanilainen diakoni, joka tietää, että kun ihminen oivaltaa oman keskeneräisyytensä, elämä muuttuu huomattavasti kepeämmäksi.

Laskiaissunnuntai
Joh. 12:25–33

Laskiaissunnuntai johdattaa pian alkavaan paastonaikaan ja pääsiäisen odotukseen. Olen yhä useamman kuullut harkitsevan paastoa vaikkapa sosiaalisesta mediasta, lihansyönnistä, sokeriherkuista, alkoholista – mitä nyt itse kukin kokee tarvitsevansa elämäänsä hieman vähemmän. Oletko sinä ehtinyt miettiä jo asiaa?

Tehdäänpä mielikuvaharjoitus: kuvittele talviauringon lämpö poskillasi ja luminen mäennyppylä. Seisot tuon mäen päällä, pulkka kädessäsi. Laskea voisit kaikkiin ilmansuuntiin. Yhdellä sivulla on loiva mäki, joka lupaa pitkää ja turvallista liukua. Toisella sivulla on luvassa pomppuja ja hieman vauhdikkaampaa menoa. Kolmas sivu on jyrkkä, ja on vaarana, että päädyt pulkkasi kanssa lopulta risukkoon. Neljättä sivua ei kukaan ole laskenut, eikä sen rinne ole painunut liukuun sopivaksi. Sen voi silti laskea, jos käsillä antaa vauhtia. Osa rinteistä on helppoja, osa haastavampia. Sinulla on täysi vapaus valita, minkä näistä rinteistä haluat laskea.

Kiinnitä sitten huomiota lumeen. Sitä on kaikkialla. Huomaamattasi sitä on tarttunut myös sinuun: sitä voi olla housunlahkeessa, kengänpohjien uurteissa, pipossasi. Mäennyppylällä lumi on puhtaan valkoista, ja se kimmeltää kauniisti auringossa. Lumi muistuttaa Kristuksesta - hänen tuomastaan valosta ja hänen puhtaudestaan. Lumi on aivan olennainen elementti koko mäenlaskussa. Ilman sitä mäenlasku ei onnistu.

Pulkka on tärkeä kapistus. Se on väline, jonka kyydissä pääset eteenpäin vaivattomammin. Palaa mielessäsi takaisin paastojatuksiin. Millaisen matkan sinä haluat kulkea pääsiäistä kohti? Helpon vai hieman haastavamman? Mitä sinä tarvitsisit paaston toteuttamiseen? Mikä on sinun pulkkasi? Lumi kannatelkoon sinua!

LOPPUSANAT

Lehden tämän numeron loppu. Ja seuraava lehti ilmestyy kesällä. Lehden tekijät toivottavat kaikille hyvää paaston ja pääsiäisen aikaa. Äänilehden lukija Hannele Töllikkö.